

nationaal kritisch platform windenergie

Geachte leden van de commissies voor Economische Zaken en Klimaat en Infrastructuur en Waterstaat,

Dank voor uw uitnodiging om deel te nemen aan het Rondetafelgesprek over de mogelijke gezondheidseffecten van verschillende afstandsnormen voor windmolens. Volgens de Raad van State, in navolging van het Nevele arrest van het EU Hof, verplicht de SMB richtlijn van de EU uit 2001 de lidstaten degelijk wetenschappelijk onderzoek te doen naar de milieueffecten van windmolens. Bovendien, en dat heeft tot nu toe weinig aandacht gekregen, de EU Project-richtlijn van 2011 (gewijzigd in 2014) stelt onderzoek naar de gezondheid van de burgers zelfs centraal.

U heeft dit gesprek georganiseerd om betrouwbare informatie in te winnen over de mogelijke gezondheidseffecten van windmolens voor omwonenden. Het verbaast ons dan ook dat u niet de gelegenheid te baat neemt om de medici die zich al jaren met het onderwerp bezighouden en die verenigd zijn in Wind Wiki te bevragen. Om goed op de hoogte te raken is hun kennis onmisbaar. Wij raden u dan ook aan om dit gesprek een vervolg te geven in een vorm waarbij zij nauw betrokken worden.

Het overheidsbeleid na de uitspraak van de Raad van State spitst zich vooral toe op de vraag hoe nieuwe geluidsregels er uit zouden moeten zien. Maar zowel in de RND als in de onderzoeksopdracht aan Arcadis komt het woord gezondheid nauwelijks voor. De vraag naar kennis over de gezondheid van omwonenden wordt hiermee sterk beperkt. Deze beperking is ook in strijd met de voornoemde EU richtlijnen, en dus onrechtmatig.

Nu dit gesprek toch over geluids- of afstandsnormen gaat wil ik het volgende opmerken.

1. Bij het instellen van de geluidsnorm van 2011 hebben de gezondheidsrisico's geen enkele rol gespeeld. De norm is slechts in samenspraak met de windturbinesector gekozen om “*voldoende ruimte voor windenergie* (te scheppen) *tegen net aanvaardbare volksgezondheidseffecten*” (ministerie I&M) en “*ruimte te geven aan de energiedoelstellingen*” (RIVM). Waar die aanvaardbaarheid op stoelde werd daar niet bijverteld.
2. De gezondheidsonderzoeken van het RIVM beperken zich tot literatuurstudies van epidemiologische publicaties, met de steeds weerkerende conclusie dat verschijnselen waar geen hard wetenschappelijk bewijs voor is ook niet bestaan. Degelijke wetenschap zou die verschijnselen echter als aanwijzingen beschouwen die verder onderzoek noodzakelijk maken, daar zijn de aanwijzingen serieus genoeg voor. Het RIVM geeft inmiddels toe dat zijn rapporten inderdaad onvoldoende inzicht geven in de gezondheidsaspecten.
3. De jaargemiddelde eenheid L_{den} voor de geluidsbelasting volgt niet een Europese wens zoals het ministerie van I&W zegt. Het tegendeel is waar, bij de introductie van L_{den} in de Europese richtlijn omgevingslawaai (EU-richtlijn 2002/49/E) wordt L_{den} zelfs niet geschikt geacht voor niet constante geluidsbronnen, dus niet voor windturbines. Het WHO rapport (2018) is nog duidelijker, het acht L_{den} geen geschikte maat om windturbinegeluid te karakteriseren. Nergens in West-Europa, Noorwegen uitgezonderd, wordt L_{den} dan ook als eenheid voor de norm toegepast.
4. L_{den} vraagt om manipulatie. In het najaar blijkt hoeveel geluidsruimte tot dan toe opgebruikt is. Is dat teveel dan wordt in het laatste kwartaal de productie wat gedimd maar hebben de burenen negen maanden meer overlast ondervonden dan de norm bedoelt. Blijkt er nog ruimte over dan gaat de exploitant nog even los en komt de extra overlast alsnog. L_{den} garandeert dus teveel lawaai voor de burenen.
5. Dank zij deze mogelijkheid tot manipulatie worden windmolens stelselmatig te groot gekozen om er zeker van te zijn dat de exploitanten de norm geheel kunnen opvullen en de maximumproductie eruit kunnen slepen. Zo komen de molens veel dicht bij de huizen van de burenen dan met de norm werd bedoeld. Gevolg, overal in West-Europa pakt de minimumafstand minstens [tweemaal zo groot](#) uit als bij ons.
6. Volgens de bestuursrechter is L_{den} niet handhaafbaar.

Conclusie: Voor de toekomstige milieunormen is een jaargemiddelde geluidsnorm onaanvaardbaar.

Dr. J.H.Fred Jansen, 31 januari 2022
voorzitter Nationaal Kritisch Platform Windenergie

Contact: email jhfj@xs4all.nl